

Naročnina za Ljubljansko pokrajino: letno 100 lir (za tujozemstvo 110 lir), za 1/2 leta 50 lir, za 1/4 leta 25 lir, mesečno 9 lir. Tedenska izdaja letno 50 lir. Plačati in toži se v Ljubljani.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11963.

Izhaja vsak torek in petek

Ljubljana, torek 30. maja 1944

Preis - Cena L 0'80

Popis zalog cements, opeke, apna in gradbenih strojev

Sej pokrajinske uprave je odredil popis vseh zalog opeke pri opekarnah in gradbenih podjetjih, zalog cementsa pri uvoznikih in pri gradbenih podjetjih, zalog apna pri producentih in pri gradbenih podjetjih ter pri slednjih tudi popis vrste in količine gradbenih strojev in aparatov s stanjem z dne 31. maja t. l. Prijave je vložiti pri Združenju industrijev in obrtnikov za Ljubljansko pokrajino.

Tvrde, podjetja in ostali uvozniki ki so v smislu gornje odredbe dolžni prijaviti svoje zaloge opeke, cementsa in apna ter priložiti popis gradbenih strojev in aparatov, se s tem pozivajo da vložijo zadevne prijave v pisarni Združenja industrijev in obrtnikov za Ljubljansko pokrajino najkasneje do vključno 3. junija t. l.

Opozorilo trgovcem

Trgovci in zadrage v Ljubljani naj kot običajno sprejmejo in zberejo naročilnice živilskih nakaznic za junij, in sicer nerazrezane, jih zložijo in spnejo po gospodinjstvih ter na hrbtni strani napišejo naslov družinskega glavarja. Tako zložene uredijo po abecednem redu, zvežejo po črkah in jih vložijo v vrečko, na katero odtisnejo svoj žig in napišejo število vložnih naročilnic za posamezne vrste blaga. Vse to naj oddajo do 10. junija Prevodu, Novi trg 4-II, soba št. 14. Pri tej priložnosti opozorjamo trgovce in zadrage, da bodo morali predložiti do 10. julija t. l. nove sezname svojih odjemalcev racionaliziranih živil s prilogo glav živilskih nakaznic in izkaze o dodatkih (delavskih, otroških, bolniških itd.). Zato zbirajte že tekom junija potrebne priloge. Točnejša navodila bodo pravočasno objavljena.

Nakazila živil trgovcem

Trgovci, zadrage in peki v Ljubljani naj dvlignejo pri Prevodu, Novi trg 4-II, nakazila za moko, testenine, riž, sladkor, grah, vžigalice in sol za delitev v juniju v naslednjem redu: v torek, 30. V., z začetnico A—G, v sredo, 31. V., z začetnico H—K, v četrtek, 1. VI., z začetnico L—N, v petek, 2. VI., z začetnico O—S in v soboto, 3. VI., z začetnico Š—Ž. Peki dobijo nakaznice izključno med 11. in 12. v gori navedenih dneh. — Rižarna bo oddajala riž za junij iz skladišča tvrdke Gregore & Co. od 30. V. do 7. VI. vsak delavnik od 3. do 12. Plača se in vreče se oddajo istojam. Opozorja se, da je vse vreče treba vrniti odnosno doplačati kavecjo na 100 lir za komad, kolikor v bodoče kavecija znaša.

Povečana proizvodnja premoga in železa v Španiji

V zadnjih letih se je v Španiji precej povečala proizvodnja premoga, letos pa je bila dosežena tudi precej večja proizvodnja železa.

Premoga so letos v prvih dveh mesecih izkopalj 1.4 milijona ton, lani v isti dobi pa 1.3 milijona ton. Proizvodnja železne rude je bila letos v prvih dveh mesecih 258.900 ton, lani pa 247.200 ton. V lanskem prvem četrtletju je španska industrija producirala 131.000 ton železnih in 157.000 ton jeklenih izdelkov, v letošnjem prvem četrtletju pa 146.700 ton železnih in 167.700 ton jeklenih izdelkov.

Denarni trg in gozdno gospodarstvo

V glasilu Evropske komisije za les, v reviji »Internationaler Holzmarkt« je objavil prof. dr. Riatscher zelo zanimiv članek o denarnem trgu in gozdnem gospodarstvu. Iz njegovih tehtnih izjavanj posnemamo naslednje:

V zdravem narodnem gospodarstvu je v mirnem času denarna množina (D), ki je v obtoku in razpoložljiva enaka razpoložljivi količini blaga (B) in povprečni blagovni ceni (C). Dokler je neko narodno gospodarstvo zdravo, se komaj spominjamo na to enačbo, v vojnih časih pa bi jo radi označili kot zastarelo, a velja tudi tedaj.

Tudi v drugi svetovni vojni je bilo to ravnesje vsako leto bolj moteno. Denarna stran enačbe je narasla, količina blaga padla, činitelj — cena, ki bi moral izravnati neenakost obeh strani, je s stopom za cene pritisnjen navzdol.

Denarni obtok je zaradi vojnih naročil in dobav narasel absolutno, relativno pa še v večji meri, ker je močno nazadovala količina blaga, ki je na razpolago za civilno potrošnjo. Posebno pa je padla razpoložljiva količina luksuznega blaga in onih življenjskih potrebščin, ki niso na nakaznice.

Enačba $D = BC$ ni bila zaradi činitelja C dosti motena, ker se je s kontrolo cen dosegla njih stabilnost in s tem preprečila največja nevarnost za inflacijo. Ker se je kasneje zaradi pomanjkanja drugega blaga povečalo zanimanje za luksuzno blago, se je tudi to podvrlo kontroli cen in tako se je posrečilo (v Nemčiji), da je narasel činitelj C le za 6 do 7%, sicer pa ostal stabilen. Zaradi vojnega gospodarstva vedno večja količina denarja bi v liberalni gospodarski dobi že pomenila podnet za začetek inflacije, ker bi povečana denarna količina napravila vtis zmanjšane vrednosti denarja in s tem zvišane vrednosti blaga.

Takšna je slika za celotno narodno gospodarstvo, za gozdno gospodarstvo pa je drugačna.

Gozdno gospodarstvo je bilo že pred izbruhom vojne v znaku povečane sečnje, ki znaša v naš gozdovih bogatih alpskih krajih povprečno letno 40 odstotkov nad normalno sečnjo. Te večje sečnje pridejo do izraza v naši enačbi v blagovnem činitelju na desni strani. V lesnem gospodarstvu ni bilo manj blaga, temveč namesto prejšnjih količin je bilo, postavljenih 140%. Del narodnemu gospodarstvu razpoložljivega večjega denarnega obsega se je mogel v gozdnem gospodarstvu naložiti, ne da bi se motilo ravnesje med denarjem in blagom. Ne sme se pa prezreti, da pomenijo povečane sečnje poseg v substanco in treba zato misliti na to, kako bi se ta škoda odpravila.

Na desni strani enačbe pa se ni povečala le večja količina lesa, temveč tudi drugi činitelj — cena. Zaradi zastoja v odjemu so lesne cene padle že l. 1927, in šele odprava brezposelnosti je v kasnejših letih popravila cene. Z izbruhom vojne se je moralo uvesti načrtno gospodarstvo tudi v gozdnem gospodarstvu. Nove cene so pomenile zlasti za naš lesu bogate kraje znatno zboljšanje in načelo stopa za cene je bilo praktično v lesnem gospodarstvu prelomljeno. More se ugotoviti, da so se v bivši

Avstriji od l. 1938, do 1943 zvišale cene okroglega lesa za 32%, rezanega pa celo za 42%. Del odvisnega denarja se je mogel v gozdnem gospodarstvu uporabiti za nakup večje sečnje in za plačilo zvišanih cen. V lesnem gospodarstvu je torej motnja ravnesja mnogo manjša ko v ostalem gospodarstvu.

V blagovne cene, ki so pod ostro kontrolo cen, spada tudi delo, ki se vedno bolj omejuje le na vojno važna dela. Tudi tu so neutemeljeni poviški mezd nedopustni, temveč so dopustni poviški le za večje storitve. Zato se tudi v gozdnem in lesnem gospodarstvu ni mogla ubrati druga pot. Pač pa je bilo mogoče gozdne delavce označiti kot kvalificirane in zvišati mezde, ki so bile nižje, kakor pa jih je določevala tarifa. Polna zaposlitev lesnih delavcev je zvišala tudi njih denarne prejeme.

Sedaj nastane vprašanje: Kako se more razpoložljiv denar vezati v nezmanjšano kupno silo denarja v tuzemstvu in ta denar toliko časa zamrzniti, dokler ne nastanejo zopet normalne nakupne možnosti. To se sme naravno zgoditi le na ta način, da se ne uniči vsebina denarja, da lastnik denarja presežka ne bo ob svoj zaslužek, da ni zamenjal delovno valuto za brezvredni denar. Paničen beg v stvarne vrednote bi sicer pritriral inflacijo.

Narodna socialistična država za-grabi danes denarno preobilje le, če gre za vojne dobičke. Vojni dobičkarji so bili krivi, da je bila prva vojna izgubljena. Večji dohodki naroda opravčujejo višje obdačenje, ker se tako zmanjša preobilica denarja, ne da bi bilo zadelo varčevanje.

Železno varčevanje je druga možnost za vezanje preobilnega denarja. Ko se bo znova začela stavbena delavnost, se bo mogel porabljal ta denar. Napačno pa bi bilo dati prihranjeni denar takoj in v vsaki količini na razpolago za vsak nakup. Nakopičen denar v večjih zneskih se mora vedno prevesti na varčevalne konte.

V takšni imobilizaciji denarja je tudi spoznanje Irvinga Fischerja, da se namreč more denarna količina omejiti s tem, če se zmanjša njena obtočna hitrost, če se na levi strani enačbe vstavi obtočni činitelj (O), ker more ta, če je manjši od 1, znatno zmanjšati denarno količino, ki s svojo kupno močjo ogroža neomejeni trg. Fisherjeva formula se torej glasi: $D \cdot O = B \cdot C$. Če se strži neki znesek v enem letu le enkrat namesto dvakrat ali trikrat, se zmanjša obilica denarja za polovico oz. tretjino. Tu more država doseči mnogo zelo koristnega, ne da bi se posameznik državnega vpliva sploh zavedel. Skrčene izdaje dovolilnic za blago, vezanje proizvodnje predmetov z močnim povpraševanjem na dovoljenje nabave surovin, vpoklicij delovnih sil itd. morejo za mesece zavleči nakupe. Čeprav ti ukrepi ne morejo preprečiti nastanka črne borze, so vendar kazni za trgovino na črni borzi tako stroge, da ta nikdar ne more zavzeti večjega obsega.

V gozdnem gospodarstvu je nastala obilica denarja zaradi večjih sečenj, višjih cen in zvišanih dohodkov delavcev. V vojni so večje

sečnje neizogibne. Gozdni lastnik pa mora gledati, da večji odvzem iz gozda zopet dovede gozdu. To bo morda mogoče z ukrepi, ki so se mu zdeli v času pomanjkanja odjema odveč. Tu bi bilo omeniti postavitev transportnih naprav, cest in žičnih železnic, kar bi omogočilo večjo rentabilnost. Tudi boljše gojitev gozdov, zboljšanje gozdnih tal, osuševanje močvirij, gojitev boljših lesnih vrst, vse to bi moglo dvigniti hektarski donos. Za gozdnega lastnika, čigar obilica denarja je nastala iz posega v substanco ni nikakega železnega varčevanja in nobenega kopičenja denarja. Čimprej mora zopet vrniti gozdu, kar je preveč vzel iz gozda.

Čim hitrejša povrnitev z večjimi sečnjami gozdu odvzetih vrednot se nikakor ne sme zamenjati z begom v vrednote, ki je v vojnih časih tako pogosten. Tudi do sto let

traja, da katero drevo čisto zraste, zato pa se tudi ne sme zamuditi niti eno leto, da se popravil od prevelikih sečenj nastala škoda.

Tudi večji dohodki od večjih sečenj niso nikakj vojni dobički, ki bi se morali bolj obdačiti, čeprav so nekatere davčne uprave tega mnenja. Samo redni lesni letni prirastek se sme obdačiti, ne pa večje sečnje, ki pomenijo samo spremembo lesnega kapitala v denarni kapital.

Drugače pa je z zvišanim delovnim dohodkom gozdnega gospodarstva. Tu se mora z železnim varčevanjem preobilica denarja odtegniti trgu.

Kakor je dejal državni minister Funk, se je posrečilo tudi v l. 1943, s kontrolo cen in mezd ter z uravnavanjem denarne in kreditne potrebe izravnati napetosti med denarno in blagovno stranjo v korist stabilnosti valute. Gozdno gospodarstvo je tudi k temu pripomoglo, ko ni dopustilo napetosti med denarno in blagovno stranjo, pa čeprav je moralo v ta namen žrtvovati del svojega rezervnega kapitala.

Načrti novega kartela za kavčuk

V Združenih državah Severne Amerike upajo, da bodo letos proizvodnjo umetnega kavčuka dvignili na 800.000 ton, in s tem v zvezi delajo tudi načrte novega svetovnega kartela za kavčuk. »Das Reich« označuje povode novih načrtov takole:

Mednarodni kartel za kavčuk so vodili doslej Angleži ter diktirali cene Severni Ameriki kot največjemu potrošniku. L. 1937, je Severna Amerika od svetovne proizvodnje navadnega kavčuka prevzela 55%. Ko so Angleži zgubili plantaže na jugovzhodu Azije, v katere so vložili nad 200 milijonov funtov, so Američani v stiski pospešili proizvodnjo umetnega kavčuka in ko pričakujejo zdaj od nje velike uspehe, je naravno, da predlagajo in zahtevajo ustanovitev novega svetovnega kartela za kavčuk, v katerem bi prišla do veljave tudi ameriška proizvodnja umetnega kavčuka in bi bili tako pri vodstvu kartela Američani enakopravni. Angleži, ki upajo, da bodo dobili azijske plantaže nazaj, seveda ne marajo novega kartela in proizvodnjo umetnega kavčuka bi radi zadržali v mejah, ki niso škodljive veljavi naravnega kavčuka.

Proizvodnja naravnega kavčuka, ki je l. 1940, znašala 1.4 milijona ton, se je v poznejših letih precej povečala, po vojni pa bodo gotovo nekatere nerentabilne plantaže v Indiji, Afriki in Južni Ameriki opuščene. Proizvodnja umetnega kavčuka utegne sicer v Ameriki doseči 1 milijon ton, gotovo pa je, da bodo tudi pri tej proizvodnji po vojni odpadli nekateri predragi obrati.

Letna proizvodnja 2.3 do 2.4 milijona ton kavčuka obeh vrst presega sicer močno normalno sve-

lovno potrošnjo, ki je znašala leta 1940, okrog 1.1 milijona ton, ne more se pa reči, da bi bila prevelika in da bi bilo treba omejiti proizvodnjo umetnega kavčuka. Od l. 1910, do 1930, se je svetovna potrošnja kavčuka zvišala od 90 tisoč ton na blizu 720.000 ton in če bi za leta od 1940, do 1960, povečanje potrošnje še tako pravilno odmerili in cenili, bi vendarle obojili številke, ki so zelo visoko nad proizvodnjo in potrošnjo v mirni dobi. Predvsem je treba upoštevati, da bo razvoj prometa in vseh panog elektrotehnične industrije po drugi svetovni vojni dosti večji in hitrejši, kakor je bil po prvi, in da zaradi tega kvčuka pač ne bo preveč.

Izdatki za vodne naprave na Madžarskem

Leta 1936, je bil na Madžarskem ustanovljen državni urad za kanalizacije in vodne naprave. Napravljen je bil načrt kanalizacije in naprav za namakanje v vsej deželi, ki naj se izvede v šestnajstih letih. Stroške so preračunali približno na 80 milijonov pengö in urad naj bi imel od tega vsako leto na razpolago najmanj 5 milijonov. V prvem letu svojega obstoja pa je urad porabil samo 0.18 milijona, leta 1938, že 5.24 milijona, naslednje leto 12.06 milijona, potem 17.83 milijona, leta 1941, nad 25 milijonov, leta 1942 pa 32.71 milijona.

Lani je stopil v veljavo nov delovni program državnega urada za kanalizacije in vodne naprave, ki deli nameravana dela na 10 let in ima tudi nove proračune. V novem programu je tudi izvedba že stoletja starega načrta kanala, ki bo zvezal Donavo s Tiso.

OKVIRI * UMETNINE
GOSPOSVETSKA 3
GALERIJA „OBERSNEL“

Iz statistike socialnega zavarovanja

Zavod za socialno zavarovanje Ljubljanske pokrajine je izkazal v svojem pregledu za mesec april 24.578 zavarovanih delavcev in nameščencev. Prirastek v enem mesecu je bil 686 zavarovancev. Zavod sam je imel 19.851, TBPD pa 4736 zavarovancev. Bolnikov je bilo 653 ali 2.66%. Povprečna dnevna zavarovana mezda je znašala 36.43 (meseca marca 29.58) lire, skupna dnevna zavarovana mezda pa 748.088 (marca 706.906) lir. Pri zavarovancih zavoda je bila povprečna dnevna zavarovana mezda 29.06, pri zavarovancih TBPD pa 36.16 lire.

Po strokovnih in delovnih skupinah so zavarovanci razdeljeni takole: trgovina 2638, denarni in zavarovalni zavodi ter samostojne pisarne 990, svobodni poklici 1548, občinska podjetja 1330, zdravstvena služba 987, grafična industrija 707, gradnje nad zemljo 1681, gradnje železnice, cest in vodnih zgradb 1889, oblačilna industrija 802, gostinstvo 783, tobačna industrija 549, industrija hrane in pijače 771, predelovanje lesa 533, gozdno-zagarska industrija 394, predelovanje kože in njenih surogatov 511, industrija kože in gume 120, industrija papirja 726, tekstilna industrija 723, centrale za proizvodnjo sile 151, kemična industrija 482, gradnje prevoznih sredstev 227, kovinska industrija 1137, industrija kamenja in zemlje 605, javni promet 1071, zasebna prometna podjetja 465, kmetijstvo 93, uslužbeni v gospodinjstvih 2669.

Prirastek 686 zavarovancev si delijo predvsem trgovina, gradnje nad zemljo, oblačilna industrija ter industrija kamenja in zemlje. Od skupnega števila zavarovancev obeh zavarovalnih ustanov 24.587 pride na moške delovne moči 15.100, na ženske pa 9487. Zavod za socialno zavarovanje ima zavarovanih 12.445 moških in 7406 ženskih delovnih moči, TBPD pa 2655 moških in 2081 ženskih delovnih moči.

Živilski trg v Bukarešti

Preskrba živilskega trga v Bukarešti je v splošnem zadovoljiva. V zadnjem času primanjkuje samo krompirja in jaje, urejena pa je preskrba sočivja. Cene so se v zadnjem času močno zvišale, kar je predvsem posledica zvišanja transportnih stroškov. V okolici Bukarešte so živilske cene za 70 do 80 odstotkov nižje.

25 letnica slovaške zadružne centrale

Slovaška zadružna centrala posluje uspešno že 25 let. Od skromnih začetkov se je zadružništvo v deželi tako razvilo, da je bilo leta 1928. v zvezi že okrog 700 kmetijskih in kreditnih zadrug. Zdaj je v zvezi že 758 kreditnih in 866 konsumnih zadrug, ki imajo 26 mlekarn, 17 tovarn za špirit, 32 žganjarij, 55 stavbenih in 22 obrtnih obratov, 1 predilnico lanu ter 39 raznih manjših podjetij in obratov. Članov je nad 334.000, vplačani deleži pa znašajo okrog 54 milijonov Ks.

Švicarska industrija ur

Ceprav je lani obratovala v polnem obsegu in je svojo proizvodnjo celo nekoliko povečala, se tudi švicarska industrija ur pripravlja na skrčenje svojih obratov. Mesečni izvoz njenih izdelkov, ki je vreden 16.6 milijona švic. fr., ne zadostuje za obratovanje v polnem obsegu, nevarno pa je tudi to, da je vedno manj naročil iz onih dežel, v katerih se je v mirni dobi prodalo največ cenejših švicarskih ur. V zadnjih letih se izvažajo predvsem kakovostni izdelki. Leta 1939. je prišlo na znamko Anker od vsega izvoza ur 67%, lani pa že 94 odstotkov.

Nacionalizirana romunska industrija

»Donauzeitung« opisuje, kako se je romunska industrija polagoma reševala tujih vplivov. Nevarnosti, ki pretijo od premoči tujega kapitala v industriji, so se v Romuniji zavedali že dolgo pred vojno, prvi poskus, da se ta premoč odpravi, pa so bili l. 1924. zakoni o rudarstvu. S temi zakoni so skušali predvsem izrinuti angleške in francoske konkerne iz gospodarstva z zemeljskim oljem, kar pa se ni posrečilo, ker je tuji kapital z navideznimi domačimi družbami obdržal vso svojo moč. Uveljavljanje tujega kapitala se nazorno vidi iz naslednjega primera:

V Privilegirani avstro-ogrski državno-železniški družbi — »Steg« se je po razpadu monarhije konec l. 1918. usidral angleški kapital in dediščino družbe »Steg«, ki je močno vplivala na gospodarstvo nasledstvenih držav, je v Romuniji prevzela družba »Cepi«-»Companie Européenne des Participations Industrielles«. Ko je bila leta 1933. na vidiku združitev Avstrije z Nemčijo, so se angleške akcije od »Stega« prenesle na »Cepi«, ki pa je imel tudi francoske in švicarske delničarje. Angleški kapital je imel pod svojim vplivom tudi dva velika romunska denarna zavoda: Romunsko kreditno banko

in Chrissoveloni banko, ki sta kontrolirali najvažnejše obrate romunske železne, strojne in tekstilne industrije. Chrissoveloni banka je n. pr. upravljala premoženje prve romunske tovarne za umelno svilo ter premoženje delniških družb, ki imajo tovarne za razstrelivo in dušik.

Sele zakon o repatriaciji od l. 1939. pomeni praktično izločitev tujega kapitala in vpliva iz romunske industrije in vsega gospodarstva. Sicer ni pregleda o tem, kako je bilo to izvedeno v posameznih panogah in strokah, dokaz velikega uspeha in napredka pa je v tem, da je delež države pri domačem gospodarstvu dosegel že 8.5 milijarde lejev, dočim je pred sedanjo vojno država kot podjetnik igrala le skromno vlogo. Največji delež — 4.1 milijarde ima država pri rudarstvu in kovinski industriji, ki je bila prej poplavljena od angleškega kapitala. Potem sledijo državni deleži pri bankah in kreditnih zavodih 1.1 milijarde, pri prometnih ustanovah 430 milijonov, pri živilski industriji 300 milijonov, pri kemični industriji 152 milijonov, pri industriji zemeljskega olja pa okrog 100 milijonov lejev.

Iz proračuna turških državnih železnic

V zadnjih letih so se proračuni turških državnih železnic močno zvišali. Leta 1942. je znašal proračun 77.5 milijona, lani pa 106 milijonov turških funtov. Dosti bolj ko podražitve materiala ter zvišane plače in mezde pridejo pri zvišanju proračunov že nekaj let v poštev nove železniške naprave in ustanove, med katerimi so posebno važne delavnice, ki niso bile ustanovljene in razširjene samo zaradi potrebnih popravil železniškega parka, temveč tudi zaradi

lega, da se ustvari in izvežba močen kader profesionistov v železniški službi. Za izvežbanje železničarskega naraščaja se sploh vsako leto določajo značne vsote, urejene pa so bile tudi nekatere nove železniške proge in državna uprava je prevzela tudi precej privatnih železniških prog.

V državnih železnicah vloženi kapital je leta 1927. znašal 86.7, leta 1942. pa že 517.7 milijona turških funtov.

Angliji bo po vojni primanjkovalo ladij

Po poročilu londonskega lista »Times« je lord Winster na nekem predavanju govoril o angleških povojnih težavah. Izjavil je, da je vstopila Anglija v vojno s 18.5 milijona brit. ladijskega prostora, dočim so takrat imele Združene države Sev. Amerike samo

9.5 milijona brit. Po vojni bo imela Anglija največ 10 milijonov brit. ladijskega prostora, Združene države pa 30 milijonov brit. Po vojni bo potrebovala Anglija najmanj 20 milijonov brit. trgovinskega ladjstva. Zato bi bila potrebna konferenca zaveznikov narodov, ki se bavijo z morskim plovbo, da bi se razpoložljive trgovinske ladje pravično razdelile med zaveznike, ker da se je vendar ladjevje skupno uporabljalo proti skupnemu sovražniku. Ni mogoče tajiti, da bo položaj Združenih držav Sev. Amerike zelo ugoden. Upa, da USA tega položaja ne bodo izkoristile. Če bi pa to storile, potem bo pač morala Anglija prav krepko zavahati rokave in sprejeti tekmo, čeprav bo njen položaj glede ladijskega prostora silno neugoden.

Mladi prašički

Interesenti za mlade prašičke naj se zglase najkasneje do 1. junija pri Gospodarski zvezi.

Za bančne in denarne posle,

nakup in prodajo raznih premičnin in nepremičnin se priporoča

AL. PLANINŠEK,
Ljubljana, Dvořakova ulica 3/1.

Drogerija

A. Kanc

Ljubljana

Židovska ul.

Denarnišтво in zavarovalstvo

Rekord

švicarskih zavarovalnic

»Das Reich« ugotavlja, da so med vojno švicarske zavarovalnice v panogi življenjskega zavarovanja dosegle svoj rekord. V povprečju predvojnih let je imelo 15 zavarovalnic v Švici skupaj okrog 600 milijonov švicarskih frankov novih zavarovalnin, l. 1940. pa so se zaradi mobilizacije in splošne nesigurnosti te zavarovalnice znižale na okrog 349 milijonov. Naslednje leto pa so se spet dvignile na 584.3 milijona, l. 1942. pa na 808.5 milijona. Vse zavarovalnice so se od začetka vojne zvišale od okrog 700 na 6965.7 milijona.

Pri tej vojni konjunkturi so se močno zvišali tudi upravni stroški zavarovalnih družb. Od l. 1940. je to zvišanje doseglo že 50%, svoj vzrok pa ima v tem, da so zavarovalnice v zadnjih letih poleg uradnikov nastavile tudi mnogo agentov. Baje pride že na 600 prebivalcev eden poklicni agent kake zavarovalne družbe. O tem je pisalo strokovno glasilo »Schweizerische Versicherungszeitschrift«, ki meni, da bi morala imeti tudi konjunktura in propaganda zavarovalstva svoje meje.

Danske hranilnice so zmanjšale najvišjo dopustno obrestno mero za vloge od 4 na 3.5%. Ukrep je preventivnega značaja, da prepreči pričakovane posledice razvoja na denarnem in kapitalnem trgu.

Britanski zakladni minister Anderson je izjavil v spodnji zbornici, da vlada nikakor nima namere vrniti se na zlati standard. Nobenega razloga ni za domnevo, kakor da bi od strokovnjakov v Washingtonu izdelani valutni načrt pomenil obnovo zlate veljave tudi za Vel. Britanijo. Minister je podal to izjavo, da je pomiril opozicijo v spodnji zbornici, ki je odločno proti vezanju angleške valute po namernanem valutnem fondu.

Novo tovarne v Turčiji

Državna delniška družba za sladkorno industrijo bo ustanovila štiri nove sladkorne tovarne, ki bodo producirale tudi alkohol. Vlada je pripravila kredit za ustanovitev velike tovarne električnih žarnic. Kapaciteta novega podjetja bo toliko, da bo dovolj žarnic za domačo potrošnjo in nekaj tudi še za izvoz.

Trgovinski register

Spremembe in dodatki:

Trboveljska premogokopna družba, Ljubljana. Zaznamuje se pri družbi postavitev pod komisarsko upravo. Kot komisarski upravitelj se vpiše dr. Odon Pretner, raynatelj Trboveljskih rudnikov v Ljubljani. Izbrisejo se sekvester odvetnik Teobald Zennaro in prokurista-poblaščenca dr. Vrhunc Viktor in Pišlar Franc. Vpiše se poblaščenec Franzl Henrik. Za tvrdko podpisuje poblaščenec Franzl Henrik kolektivno z enim od ostalih poblaščenecv inž. Biskupskim Vitoldom ali Gerziničem Antonom.

Gospodarske vesti

Za trgovino na borzi je bila v Nemčiji izdana nova omejitev. Običajne senzualske pristojbine in provizije se morajo odslej plačati naprej takoj pri oddaji naročila in ne šele potem, ko se je naročilo izvršilo. Drago bo torej oddajati naročila, ki se morejo knalu izvršiti, zlasti še, ker se mora plačilo vsak mesec obnoviti. Ta ukrep naj zmanjša »dren« na borzi.

Kontinentalna »Kavčuk« družba je izkazala lani pri delniški glavnici 200 milijonov kun 569.774 kun čistega dobička proti 1,346.544 kun v prejšnjem letu.

Zagrebska gospodarska uvozna in izvozna družba »Gimpex«, d. d. je dosegla lani 12.632.711 kun čistega dobička. Rezerve družbe znašajo skupno 64.3, bilančna vsota pa 112.2 milijona kun.

Po novi trgovinski pogodbi med Slovaško in Madžarsko se bo obseg trgovine med obema državama zvišal od 600 na 904 milijone Ks.

Samo v Budapešti je bilo zaprtih 18.000 židovskih trgovin. Trgovinsko ministrstvo sedaj preiskuje, katere teh trgovin so važne za oskrbo prebivalstva. Bivše židovske trgovine bodo smeli prevzeti v prvi vrsti trgovci iz od bombnih napadov porušeni krajev ter odpušteni vojaki.

Pariška podzemna železnica (»Étro-politain«) je dosegla lani 49.08 milijarde čistega dobička proti 45.6 milijarde frankov predlani. Družba bo izplačala od vsake temeljne delnice 39.75, od vsake prioritete delnice pa 32.25 franka dividende.

Romunska petrolejska in rudarska zakonodaja je bila spremenjena in sme za časa vojne država povsod začeti z izkoriščanjem petrolejskih in rudniških ležišč.

Bolgarska vlada je zvišala transportno tarifo v bolgarskih rečnih in morskih pristaniščih za 20%. Zvišanje se bo porabilo za zboljšanje socialnega položaja transportnih delavcev.

V Turčiji je racionalizirana dosedaj potrošnja surovega kavčuka, avtomobilskih obrocev, kositra, železne pločevine in nekaterih tekstilnih izdelkov. Sedaj se bo predpisala racionalizacija še za nove uvozne predmete.

Proizvodnja bakra je v Kanadi padla po angleških podatkih od 328.000 ton v l. 1940. na 289.000 ton v l. 1943., ker se je proizvodnja bakra zapostavila proizvodnji nikla.

Občni zbor

Pivovarna Union, d. d. v Ljubljani ima 34. redni občni zbor v soboto 10. junija ob 11. v sejnih prostorih Kreditnega zavoda za trgovino in industrijo. Delnice z nezapadlimi kuponi se morajo položiti najkasneje do 4. junija pri blagajni pivovarne ali pri Kreditnem zavodu za trgovino in industrijo. Vsakih 25 delnic daje na obnem zboru pravico do enega glasu.

ZAHVALA

vsem, ki ste ob prerani izgubi našega dobrega soproga in očeta, gospoda

Janežiča Antona

sočustvovali z nami.

Posebej se zahvalujemo vsem darovalcem cvetja in onim, ki so v pokojnikov spomin obdarovali uboge, dalje gg. stanovskim tovarišem, uslužbencem podjetja in vsem, ki ste nepozabnega pokojnika spremili na njegovi zadnji poti.

Ohranite ga v blagem spominu.

Ljubljana, 26. maja 1944.

ZALUJOČI OSTALI.

tovarna bonbonov in peciva

Priporoča se

Gostilna „Pod skalo“
Petelinc Anica
Ljubljana — Gosposka ulica